

Тема. Чорнобильська катастрофа та її наслідки.

Мета. Повідомити учням нові знання; формувати (розвивати) уміння і навички, формувати (виховувати) ціннісні орієнтації, зокрема:

- називати подію за датою та дату *Чорнобильської катастрофи*; встановлювати її взаємовідношення з подіями всесвітньої історії та віддалення від сьогодення;
- називати, пояснювати і застосовувати у мовленні поняття: *«перебудова», «катастрофа»*;
- називати, упізнавати постаті *пожежників-рятувальників*, які ліквідовували наслідки аварії на *Чорнобильській атомній електростанції (ЧАЕС)* та висловлюватися щодо проявів їх героїзму;
- називати, упізнавати та показувати на карті історично-географічні об'єкти, пов'язані із *катастрофою на ЧАЕС*; використовувати карту як джерело інформації *про катастрофу*;
- називати, упізнавати *історичні джерела*; застосовувати їх для характеризування *причин, сутності та наслідків Чорнобильської катастрофи*;
- визначати *вплив Чорнобильської катастрофи на розгортання процесу українського національного пробудження періоду «перебудови»*;
- висловлювати особисті ставлення щодо *героїчних дій пожежників-рятувальників, впливу Чорнобильської катастрофи на розгортання процесу українського національного пробудження періоду «перебудови»*.

Тип уроку. Повідомлення нових знань, формування (розвиток) умінь і навичок.

Вид уроку. Практичне заняття.

Навчально-методичне забезпечення. 1. Кульчицький С. В. Історія України : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. : рівень стандарту, академ. рівень / С. В. Кульчицький, Ю. Г. Лебедева. – К. : Генеза, 2011. – 302 с. : іл.

2. Пометун О. І. Історія України : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. : (рівень стандарту, акад. рівень) / О. І. Пометун, Н. М. Гупан. – К. : Освіта, 2011. – 336 с. : іл.

3. Струкевич О. К. Історія України : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, акад. рівень) / О. К. Струкевич, І. М. Романюк, С. І. Дровозюк. – К. : Грамота, 2011. – 319 с. : іл.

4. Турченко Ф. Г. Історія України. 11 клас : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. : профіл. рівень / Ф. Г. Турченко. – К. : Генеза, 2011. – 400 с. : іл.

5. Власов В. С. Збірник завдань для державної підсумкової атестації з історії України. 11 клас / В. С. Власов, С. В. Кульчицький. – К. : Центр навчально-методичної літератури, 2014. – 128 с. : іл.

6. Довідник з історії України (А–Я) : посібн. для серед. загальноосв. навч. закл. / за заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. – 2-ге вид., доопр. і доповн. – К. : Генеза, 2001. – 1136 с.

7. Дидактичний та роздавальний матеріал, писемне та наочне приладдя.

Матеріали до заняття

I. Розвиток умінь і навичок орієнтування в історичному просторі.

Джерело 1. Розпад Радянського Союзу та проголошення незалежності України (1985–1991 роки).



Атлас. Історія України. 11 клас / упорядник Д. І. Тихомиров. – К. : Державне науково-виробниче підприємство «Картографія», 2013. – С. 11.

- Розгляньте карту.
- Покажіть місце Чорнобильської катастрофи.
- Покажіть території, забруднені внаслідок аварії на ЧАЕС. Чому ці території не суцільні, а локальні? Визначте орієнтовне відсоткове число їх співвідношення до незабруднених територій України.
- Закрийте карту. Запишіть у зошити адміністративно-географічні назви територій, де проходили умовні межі Чорнобильської зони відчуження.
- Покажіть відселені міста та напрями відселення людей із 30-ти кілометрової зони ЧАЕС, нове місто, збудоване для працівників ЧАЕС.
- Покажіть діючі АЕС на території України, АЕС, будівництво яких зупинено після Чорнобильської катастрофи.
- Використовуйте карту як додаткове джерело, що візуалізуватиме інформацію з інших, опрацьованих Вами джерел.

II. Розвиток умінь і навичок орієнтування в історичному часі.

Джерело 1.

1 березня 1985 р. – М. Горбачова обрано генеральним секретарем ЦК КПРС.

Квітень 1985 р. – пленум ЦК КПРС. Початок перебудови.

Травень 1985 р. – постанова ЦК КПРС про подолання пияцтва та алкоголізму.

Лютий 1986 р. – XXVII з'їзд КП України.

25 лютого – 6 березня 1986 р. – XXVII з'їзд КПРС.

Квітень 1986 р. – постанова ЦК КПРС про прискорення вирішення житлової проблеми в СРСР.

26 квітня 1986 р. – катастрофа на Чорнобильській АЕС.

Травень 1986 р. – постанова Ради Міністрів УРСР про боротьбу з не-трудовими доходами.

Січень 1987 р. – постанова пленуму ЦК КПРС про перебудову і кадрову політику партії.

Березень 1987 р. – постанова Президії ВР УРСР про вибори до місцевих рад по багатомандатних округах.

Початок 1988 р. – Українську групу сприяння виконанню Гельсінських угод перетворено на Українську гельсінську спілку.

28 червня – 1 липня 1988 р. – XIX Всесоюзна конференція КПРС.

4 серпня 1988 р. – розгін несанкціонованого мітингу у Львові.

11 лютого 1989 р. – установча конференція Товариства української мови ім. Тараса Шевченка.

Травень 1989 р. – установча конференція товариства «Меморіал».

Травень–червень 1989 р. – I з'їзд народних депутатів СРСР.

Липень 1989 р. – страйк шахтарів України.

8–10 вересня 1989 р. – установчий з'їзд Народного руху України за перебудову.

28 вересня 1989 р. – пленум ЦК КП України увільнив від обов'язків першого секретаря і члена політбюро ЦК КПРС В. Щербицького; першим секретарем ЦК КПУ обрано В. Івашка.

Жовтень 1989 р. – Верховна Рада УРСР прийняла Закон «Про мови в УРСР».

Березень 1990 р. – вибори до Верховної Ради УРСР.

11 березня 1990 р. – Верховна Рада Литовської РСР прийняла Акт про відновлення незалежної Литовської держави.

4 червня 1990 р. – Головою Верховної Ради УРСР обрано В. Івашка.

6 червня 1990 р. – перехід Демократичного блоку народних депутатів у Верховній Раді УРСР до конструктивної опозиції, утворення Народної Ради.

16 липня 1990 р. – Декларація про державний суверенітет України.

23 липня 1990 р. – відставка В. Івашка і обрання Головою Верховної Ради УРСР Л. Кравчука.

3 серпня 1990 р. – Верховна Рада УРСР прийняла Закон УРСР про економічну самостійність республіки.

2–17 жовтня 1990 р. – голодування студентів на майдані Незалежності.

24 жовтня 1990 р. – скасовано ст. 6 Конституції УРСР про керівну роль КПРС.

Листопад 1990 р. – офіційно зареєстровано Українську республіканську партію, опозиційну КПРС.

Листопад 1990 р. – головою Ради Міністрів УРСР обрано В. Фокіна.

Лютий 1991 р. – Верховна Рада ухвалила постанову про відновлення автономії Криму.

19–21 серпня 1991 р. – спроба антиконституційного перевороту в СРСР (ГКЧП).

24 серпня 1991 р. – Верховна Рада прийняла Акт проголошення незалежності України.

30 серпня 1991 р. – прийнято Указ про заборону Компартії України.

1 грудня 1991 р. – на Всенародному референдумі підтримано Акт проголошення незалежності України. Президентом України обрано Л. Кравчука.

8 грудня 1991 р. – у Біловезькій Пуці підписано Договір про утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД). СРСР припинив існування.

Турченко Ф. Г. Історія України. 11 клас : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. : профіл. рівень / Ф. Г. Турченко. – К. : Генеза, 2011. – С. 275–276.

- Розгляньте хронологічну таблицю. Назвіть основні події періоду «перебудови» в УРСР.
- Яке місце в переліку тих подій займає Чорнобильська катастрофа?
- Чи є логічний зв'язок між катастрофою на ЧАЕС та подіями соціально-економічного життя, що відбувалися в УРСР?
- Які події суспільно-політичного життя пов'язані з катастрофою в м. Чорнобиль?
- Історики стверджують, що Чорнобильська катастрофа стала каталізатором розгортання українського національного пробудження періоду «перебудови». Доведіть їх твердження, застосовуючи хронологічну таблицю.